

บันทึก

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์
การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขมีหนังสือ ที่ สธ ๐๒๐๘/๒/๑๑๒ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า ตามที่ได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กฎหมายดังกล่าวมีหลักการเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากแนวทางปฏิบัติในเรื่องความรับผิดชอบแห่งที่ทางราชการเคยถือปฏิบัติทำให้เกิดข้อสงสัยและปัญหาในการปฏิบัติสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงขอหารือในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. คำว่า "หน่วยงานของรัฐ" ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และข้อ ๖ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ สำหรับราชการส่วนภูมิภาคนั้น หมายถึงหน่วยงานใดบ้าง โดยต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคลด้วยหรือไม่ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นหน่วยงานในราชการส่วนภูมิภาคมีหลายหน่วยงาน เช่น สถานีอนามัย สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และโรงพยาบาลต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นหน่วยงานของรัฐตามความหมายของบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวหรือไม่

๒. เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ตามระเบียบฯ ข้อ ๘ กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ กรณีที่เกิดความเสียหายขึ้นในราชการส่วนภูมิภาค ผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ตามระเบียบดังกล่าว

๓. ในกรณีที่ระเบียบฯ นี้ กำหนดให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ออกข้อกำหนดหรือหลักเกณฑ์ เช่น ตามข้อ ๑๔ วรรคสอง ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๘ หรือข้อ ๓๔ เป็นต้น ในระหว่างที่ยังไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าว มีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

๔. ในกรณีที่มีการดำเนินการตามระเบียบฯ ว่าด้วยความรับผิดชอบในทางแพ่ง (เดิม) แต่ยังไม่แล้วเสร็จตามกระบวนการ แล้วมีการประกาศใช้ระเบียบฯ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ควรถือปฏิบัติตามระเบียบฯ ฉบับใด เนื่องจากระเบียบฯ ฉบับใหม่นี้นัยยกเลิกระเบียบฯ เดิมทั้งหมด และไม่มีบทเฉพาะกาล

๕. ในกรณีบุคคลภายนอกกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามหน้าที่หรือกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกับบุคคลภายนอก กระทำ ละเมิดต่อส่วนราชการ เช่น ร่วมกันลักทรัพย์ที่ใช้ในราชการ ในแต่ละกรณีดังกล่าว จะต้องดำเนินการตาม

ขั้นตอนอย่างไร เพราะเดิมมีระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งกำหนดขั้นตอนไว้

๖. ในกรณีหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในราชการส่วนภูมิภาคกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก หรือบุคคลภายนอกกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐในราชการส่วนภูมิภาค ผู้ที่มีอำนาจลงนามในใบแต่งตั้งนายเพื่อฟ้องคดีหรือแก้ต่างหมายถึง ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง หรืออธิบดี ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของส่วนราชการประจำจังหวัดนั้น

๗. กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ โดยผู้แต่งตั้งคณะกรรมการไต่วินิจัยสั่งการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทน ตามข้อ ๑๗ หรือข้อ ๑๘ แล้วแต่กรณี คำสั่งดังกล่าวถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ หรือไม่ หากถือเป็นคำสั่งทางปกครองจะสามารถดำเนินการบังคับตามมาตรา ๕๗ ของกฎหมายดังกล่าวได้เลย หรือไม่ และจะมีวิธีปฏิบัติตลอดจนการดำเนินการอย่างไร เช่น การประสานงานกับกรมบังคับคดี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาประเด็นข้อหารือโดยฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข) แล้ว ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ดังนี้

๑. แนวทางปฏิบัติเดิมเมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ หรือโรงพยาบาลต่าง ๆ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓ แต่เมื่อระเบียบดังกล่าวได้ถูกยกเลิกไปโดย ข้อ ๓ (๑) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ แนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวมีความแตกต่างกัน บางหน่วยงาน เช่น โรงพยาบาลบ้านแพ้ว สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนมยังคงใช้ตามแนวทางปฏิบัติเดิม คือ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน แต่บางหน่วยงาน เช่น โรงพยาบาลกำแพงเพชร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร ทางโรงพยาบาลกำแพงเพชร เป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

๒. ในกรณีที่เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทำการในหน้าที่แล้วก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอก เช่น ขับรถของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไปชนรถของบุคคลภายนอก บุคคลภายนอกจะฟ้องคดีโดยแบ่งเป็น ๒ กรณี

๒.๑ ฟ้องเจ้าหน้าที่และฟ้องสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นจำเลยร่วมกัน ซึ่งในกรณีนี้ศาลจะยกฟ้องในส่วน of สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพราะไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

๒.๒ ฟ้องเจ้าหน้าที่และฟ้องสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นจำเลย
ร่วมกัน

๓. การพิจารณาว่าข้าราชการผู้ใดสังกัดหน่วยงานใดจะพิจารณาจากคำสั่งบรรจุ
แต่งตั้งข้าราชการผู้นั้นเป็นเกณฑ์

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณา
ประเด็นข้อหาหรือของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขประกอบข้อเท็จจริงดังกล่าว แล้วมี
ความเห็น ดังนี้

๑. ในประเด็นที่หนึ่งเห็นว่า ความรับผิดชอบละเมิดในเรื่องความเสียหายต่อ
ทรัพย์สิน หน่วยงานของรัฐที่เสียหายต้องอยู่ในฐานะเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ กล่าวคือ มีฐานะเป็น
นิติบุคคล ดังนั้นหน่วยงานของรัฐในราชการส่วนภูมิภาคจึงหมายถึงจังหวัดโดยจังหวัดมีฐานะเป็น
นิติบุคคลตามมาตรา ๕๒^๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๕ แต่ไม่
หมายความว่าถึงสถานีอนามัย สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และ
โรงพยาบาลต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนราชการประจำจังหวัดหรือส่วนราชการประจำอำเภอ แล้วแต่กรณี
และไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

๒. ในประเด็นที่สองเห็นว่า เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับทรัพย์สินของ
โรงพยาบาล ซึ่งจัดซื้อโดยเงินงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงาน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงเป็นเจ้าของทรัพย์สินดังกล่าว ดังนั้น ปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึง
เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดตามข้อ ๘^๒ ของ
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ และมีอำนาจฟ้องคดีในกรณีที่มีผู้กระทำละเมิดต่อทรัพย์สิน
ดังกล่าว ส่วนผู้ว่าราชการจังหวัดแม้จะมีอำนาจบังคับบัญชาที่ข้าราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดนั้น
ก็ตาม ก็ไม่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดหรือฟ้องผู้กระทำ
ละเมิดต่อทรัพย์สินดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับมอบอำนาจตามมาตรา ๓๘ (๕)^๓ แห่ง

^๑ มาตรา ๕๒ ให้รวมท้องที่หลาย ๆ อำเภอตั้งขึ้นเป็นจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่ง
นั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
ดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณา
เสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๓๘ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการ
ดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด
หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีใน
เรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่ง
นั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ ซึ่งเรื่องเกี่ยวกับอำนาจฟ้องนี้ คณะกรรมการร่างกฎหมาย (ที่ประชุมใหญ่) ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในเรื่องเสรีฯ ที่ ๕/๒๕๒๔^๔

๓. ในประเด็นที่สาม เห็นว่า กระทรวงการคลังได้มีหนังสือเวียน^๕ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในเรื่องการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผลตามข้อ ๑๔^๖ วรรคสอง รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการค้าประกัน การวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกันตามข้อ ๒๖^๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าให้หน่วยงานของรัฐถือเป็นหลักปฏิบัติไว้แล้ว แต่ยังไม่ได้กำหนดแนวปฏิบัติในเรื่องการประนีประนอมยอมความตามข้อ ๒๘^๘ หรือในเรื่องการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ตามข้อ ๓๔^๙ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ในกรณีเช่นนี้ หน่วยงานของรัฐจึงต้องขอความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังเป็นราย ๆ ไป

๔. ในประเด็นที่สี่ เห็นว่า เมื่อระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓ ได้ถูกยกเลิกโดยข้อ ๓(๑)^{๑๐} ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ แล้ว และไม่มีบทเฉพาะกาล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ จึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบละเมิดขึ้นใหม่ตามข้อ ๘^{๑๑} ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ซึ่งในประเด็นนี้

(๕) ปลัดกระทรวงอาจมอบอำนาจให้รองปลัดกระทรวง ผู้ช่วยปลัดกระทรวง อธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ บันทึก เรื่อง ทหารเกี่ยวกับอำนาจฟ้อง(กรณีทรัพย์สินของโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เสียหายเนื่องจากการกระทำละเมิดทางแพ่ง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นผู้มีอำนาจฟ้อง) ส่งถึงปลัดกระทรวงสาธารณสุขพร้อมกับหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๑/๒๐ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๒๔

^๕ หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๖/ว ๓๔๐๘๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๐

^๖ ข้อ ๑๔

ฯลฯ

ฯลฯ

กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึก และการรายงานผล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้

^๗ ข้อ ๒๖ กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการค้าประกัน การวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกันก็ได้

^๘ ข้อ ๒๘ การประนีประนอมยอมความไม่ว่าจะเกิดขึ้นในขั้นตอนใดต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน เว้นแต่กระทรวงการคลังจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น

^๙ ข้อ ๓๔ ในกรณีที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๐} ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกโดยมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓

^{๑๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วว่า กรณีมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่งตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓ และอยู่ระหว่างการสอบสวน คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวย่อมถูกยกเลิกทันทีตั้งแต่วันที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับตั้งนั้น ในกรณีนี้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ตามเรื่องเสร็จที่ ๓๓๘/๒๕๔๐^{๖๒}

๕. ในประเด็นที่เห็นว่า กรณีบุคคลภายนอกกระทำความผิดต่อหน่วยงานของรัฐ หรือกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกับบุคคลภายนอกกระทำความผิดต่อหน่วยงานของรัฐนั้น การดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของบุคคลภายนอกนั้น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ครอบคลุมไปไม่ถึง และเมื่อยังไม่มีระเบียบของทางราชการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในเรื่องนี้ไว้ หน่วยงานของรัฐอาจพิจารณาดำเนินการไปตามแนวทางเดิมที่เคยปฏิบัติมา โดยขอทำความเข้าใจกับกระทรวงการคลังเป็นราย ๆ ไป

๖. ในประเด็นที่ทก ได้ให้ความเห็นไว้แล้วในข้อ ๒

๗. ในประเด็นที่เจ็ด เห็นว่า การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนตามข้อ ๑๗ หรือข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ คำสั่งดังกล่าวจะถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ หรือไม่ ต้องแยกพิจารณาเป็น ๒ กรณี

๗.๑ ในกรณีที่การกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอก เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย หรือเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐโดยตรง และการกระทำความผิดดังกล่าวเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่ต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายหรือหน่วยงานของรัฐที่เสียหายแล้วแต่กรณี มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๑๒^{๖๓} แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ คำสั่งดังกล่าวถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ หากถึงกำหนดแล้วไม่มี

^{๖๒} บันทึก เรื่อง การขอการปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ส่งถึง ปลัดกระทรวงมหาดไทยพร้อมกับหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๑/๔๗๕ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๐

^{๖๓} มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำความผิดต่อหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

การชำระโดยถูกต้องครบถ้วน หน่วยงานของรัฐอาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ผู้ขึ้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้ตามมาตรา ๕๗^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยวิธีการยึด การอายัดและการขายทอดตลาดให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม

๗.๒ ในกรณีที่การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง^{๑๕} แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้นการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินในกรณีดังกล่าวนี้ไม่ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง และหากเจ้าหน้าที่ผู้ขึ้นไม่ยอมชำระ หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน

(นายอัคราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๕๑

^{๑๔} มาตรา ๕๗ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ผู้ใดชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้ผู้ขึ้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ผู้ขึ้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน

วิธีการยึด การอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๑๕} มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์